

El llenguatge

16/VIII/1972

La saó

Vet ací una operació que havíem presenciada més d'una vegada. Després de la pluja, el pagès s'arribava fins al camp o la vinya, proveït d'un caveguet i feia un clot a terra per tal de comprovar-ne la saó. Si n'hi havia només tres dits, era més aviat poca saó. Però si n'hi havia un pam i mig, ja començava de fer goig i permetia càlculs optimistes sobre la propera collita. La saó, segons el Fabra, és, en el seu sentit més especialitzat, «estat de la terra, resultat d'una ploguda, que la fa particularment apta per a sembrar-hi i treballar-la». I en un sentit més general, «estat d'una cosa que ha arribat a maduresa, a perfecció».

Del substantiu saó hem creat el verb assaonar, el qual, al seu torn, ha originat assaonador. Assaonar vol dir, en termes generals, «posar una cosa al punt que ha de tenir», però aquest significat genèric es diversifica en tot d'altres d'específics segons la matèria de què és qüestió. Els assaonadors, amb un carrer, encara, al barri vell de Barcelona, reminiscència de l'època gremial, assaonaven pells, és a dir, les adobaven, operació, per tant, específicament diferent de la d'assaonar els camps, de la qual, com hem dit, se sol encarregar la pluja.

Veiem, així, que tractant-se de fruita assaonar és sinònim de madurar, parlant del menjar els sinònims de assaonar són amantir i adobar i parlant de pells o cuirs també adobar. Però si hom es refereix a un camp de conreu, la sinonímia més aviat s'estableix entre adobar i fumar que no pas entre assaonar i adobar. És ben sabut, tanmateix, que en lloc de adobar (la terra) i adob s'usen sovint les formes castellanitzants «abonar» i «abono», especialment si es tracta de fertilitzants químics. Cal dir, doncs, un terreny adobat i no «un terreny abonat». I en sentit figurat? Malgrat que hem llegit l'expressió «un terreny abonat» en alguna ploma ben solvent, no creiem que es pugui admetre. Però no ens convenç tampoc «un terreny adobat», que sembla falset un calc literal. En canvi, un terreny assaonat, forma usada realment i que es veu clarament que no obeeix a cap influència estranya, sinó una creació ben pròpia, representa, creiem, la solució adequada.

Albert Jané